

Net uit: Boomerang, Wake up call voor de westerse wereld

Boomerang, Wake up call voor de westerse wereld, door Michael Lewis, vertaald door **Annoesjka Oostindiër** en **Meile Snijders**, uitgegeven bij [Business Contact](#) (oorspronkelijke titel: *Boomerang: Travels in the New Third World*).

‘Een *Lof der zotheid* van de financiële crisis,’ *NRC Handelsblad*

Een boek over de financiële crisis dat vol geweldige anekdotes staat en leest als een trein? Ja, dat kan. Want hoewel termen als *credit default swaps* en *ocd's* wel vallen, gaat het ook over Arnold Schwarzenegger, die als een idioot door Los Angeles fietst en tijdens die dodenrit terugkijkt op zijn ervaringen als gouverneur van Californië. Wanneer een vrouw op straat die mobiel loopt te bellen, uitroept: ‘*Oh my God*, Bill Clinton staat hier vlak voor me,’ kan Schwarzenegger daar wel om lachen. ‘Nou, één van die lui met een seksschandaal,’ en vervolgens racet hij er met een noodgang vandoor op zijn brik.

Lewisiaanse draai

Dit is kenmerkend voor Michael Lewis: hij weet op de een of andere manier juist die mensen in IJsland, Ierland, Griekenland, Duitsland en Amerika te spreken te krijgen die de lezer nou net even een andere, opmerkelijke en vaak amusante kijk op de financiële crisis bieden. Zo verblijft hij in een eeuwenoud Grieks klooster, waar de abt het financiële brein blijkt achter een uiterst gewiekt opgezet vastgoedimperium, waarmee hij een enorme hoeveelheid geld aan de Griekse staatskas wist te ontfutselen. Dat Duitsland het braafste financiële jongetje van de klas zou zijn, is wellicht niet helemaal waar; Lewis geeft er in ieder geval een heel andere draai aan. Daaruit blijkt dat Duitse bankiers hun handen juist héél vuil maakten – maar wel uitsluitend in het buitenland. Lewis koppelt dit aan iets wat in de Duitse volksaard zou zitten: een stiekeme fascinatie voor alles wat met *Scheisse* te maken heeft, verborgen achter een vernislaagje van *Sauberkeit*. In IJsland stortte een beroepsbevolking die tot dan toe eigenlijk vooral van de visserij leefde zich opeens massaal op de speculatiemarkt. En Ierland? Daar was de regering zo onverstandig om de banktegoeden te garanderen, maar behalve een ex-aannemer die de ingang van het parlamentsgebouw met een cementwagen blokkeerde en een bedaagde Ierse eiergooier (met wie Lewis een leuk gesprekje

heeft over hoe hij die bankdirecteuren te grazen nam), ondergaat de Ierse bevolking dat opmerkelijk lijdzaam – met andere woorden, in Ierland zeker geen Griekse toestanden.

Vertaalperikelen

Hoe was het om dit boek te vertalen? De financiële terminologie heeft me af en toe heel wat Google-uurtjes gekost, want ik ga niet dagelijks *short* en vroeg me af of de term ‘rommelhypotheken’ de juiste vertaling is voor *subprimes*. Ook was ik, na lang zoeken, blij dat een Duitse vertaler van de boekvertalerslijst wist te melden dat een Amerikaan die een ouderwets Duits koosnaampje vertaalt als *my little shitbag* het waarschijnlijk over een *Schietbüddel* heeft. Fijn was ook dat ik contact heb weten te leggen met een Californische brandweerman die in het boek wordt geïnterviewd. Hij reageerde binnen een paar uur met een heel aardig mailtje en verontschuldigde zich bijna dat de gesprekken die hij met Michael Lewis had gevoerd nogal *relaxed* waren geweest en dat hij dan ook goed snapte dat de gebruikte terminologie daardoor soms wat onduidelijk was (zoals: *rolling towards a fire* en *this town rips*).

De financiële crisis ging voor mij door dit boek in ieder geval leven, zeker ook omdat ik opeens het economiekatern van de krant goed moest gaan lezen. Voor wie er nog niet genoeg van heeft, volg vooral ook Joris Luyendijks blogs (in *The Guardian* en tegenwoordig ook weer een maal per week in de NRC). En op 13 februari 2012 zond het VPRO-programma [Tegenlicht](#) een interessante documentaire uit over de rol van zakenbank Goldman Sachs in de financiële crisis.

Mocht iemand vallen over de Nederlandse titel en het helaas veel minder mooie omslag dan dat van de Amerikaanse versie: dergelijke kwesties zijn hier al eerder aan de orde geweest, en vertalers hebben er bijna nooit iets over te zeggen.